

**Perspectiva Històrica del Món Contemporani en
Periodisme**

Codi: 103850
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	3	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: David Martínez Fiol

Correu electrònic: David.Martinez.Fiol@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'assignatura demana pel seu complet seguiment, la lectura i el coneixement, al llarg del curs, de la bibliografia que s'adjunta en l'apartat de Bibliografia d'aquesta Guia Docent, així com de les possibles lectures suplementàries (fonamentalment articles especialitzats) que s'indicarà a la mateixa aula o a través del Campus Virtual. Així mateix, és important dominar tots aquells conceptes bàsics del vocabulari històric (Estat, nació, imperi, imperialisme, colonialisme, nacionalisme, anarquisme, liberalisme, socialisme, marxisme, societat de masses, entre molts d'altres) i de les coordenades espacio-temporals de la matèria (1919-2020).

Objectius

L'assignatura proposa dur a terme un recorregut crític i alternatiu de la història mundial del segle XX i principis del XXI. Una visió allunyada de la clàssica anàlisi de "bons" i "dolents" que els mitjans de comunicació i la intel·lectualitat oficial occidental ha aportat al llarg dels darrers cents anys. Així, no tan sols s'exposarà i s'analitzaran temes tan característics com el naixement de la societat de masses, l'articulació econòmica política i social de la mateixa, les transformacions dels estats, les dinàmiques centre - perifèria en la seves diverses esferes o els grans conflictes del segle, sinó destacar com tots aquests processos foren fruit de tensions internes en les diferents societats del món, i on la presència de la violència ha estat un patrimoni comú de totes elles i, malauradament, un factor determinant en el seu "progrés". En aquesta línia d'anàlisi alternatiu, es destacarà com la dicotomia entre dretes i esquerres no ha estat ni és l'únic factor de distinció política entre les forces històriques en joc, sinó que també han estat i són determinants els elements culturals i polítics religiosos, sovint presentats com a factors complementaris o secundaris, però que són d'una rellevància fonamental a països tan significatius com els EE.UU. o el món arabo-islàmic; sense oblidar com a Europa segueixen sent essencials les herències cristianes ortodoxes, catòliques i protestants per entendre un conflicte secular com fou l'irlandés o el difícil diàleg intern entre els estats que conformen la Unió Europea i d'aquests amb els estats de l'Europa de l'est.

En rigor, l'assignatura pretén aportar a l'alumnat una mirada crítica del món on vivim i que li permeti pensar històricament les problemàtiques socials, culturals i polítiques del present a partir d'un passat no tan llunyà. L'objectiu final de la matèria no és altre, en aquest sentit, que l'alumnat adquireixi una sòlida perspectiva històrica dels fenòmens que haurà d'abordar al llarg de la carrera i de la seva futura activitat professional periodística, no només com un mer transmissor passiu de la realitat que l'envolta, sinó també com un rigorós analista de la mateixa.

Competències

- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Demostrar un coneixement adequat del món contemporani i la seva evolució històrica recent en les dimensions social, econòmica, política i cultural.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.

Resultats d'aprenentatge

1. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
2. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
3. Explicar l'estat del món i la seva evolució històrica des d'una perspectiva adequada als diferents periodismes especialitzats vinculats.

Continguts

1. El món d'entreguerres: liberalisme i democràcia, feixisme i comunisme.
2. Les guerres de la preguerra: de la invasió de Manxuria a l'ocupació de Txecoslovàquia passant per la guerra civil espanyola.
3. La Segona Guerra Mundial i les seves guerres civils (1937-1945): la violència com a sistema
3. La crisi de la postguerra i la configuració dels blocs mundials (1945-1949).
4. La Primera Guerra Freda, 1949-1956.
5. Les contradiccions internes entre autoritarisme i democràcia als EE.UU. i la URSS: "cacera de bruixes" i "desestabilització"
6. El primer franquisme. De la feixistització a l'alineament amb els EE.UU.
7. Descolonització i nacionalisme revolucionari: la construcció política del Tercer Món.
8. De la *coexistència pacífica* a la Segona Guerra Freda: Amèrica Llatina com a experiment de la revolució i la contrarrevolució.
9. La difícil i ambivalent construcció de l'alternativa europea occidental: de la CEE a la Unió Europea.
10. La rebel·lió contra tot tipus de blocs: de maig del 1968 a la Primavera de Praga passant per l'antimilitarisme.
11. La fi de la Guerra Freda i la reconstrucció d'un nou ordre de blocs: Orient contra Occident. El resurgir dels islams i el despertar del Japó dels Tigres asiàtics i la Xina.
12. Espanya com a model de transició pacífica?: del franquisme a la democràcia passant pels anys de plom i continuant pels desafiaments nacionalistes i "republicans".
13. La digitalització de la política mundial i el triomf del "Tots contra tots": la impossibilitat d'un ordre mundial.

Metodologia

El seguiment principal de l'assignatura es farà a partir d'una sessió setmanal de 3 hores on s'exposarà el temari presentat en l'apartat de "Continguts". Tanmateix, la temàtica exposada a l'aula a través de les explicacions del professorat es veuran complementades per material bibliogràfic (els llibres exposats a la Bibliografia d'aquesta Guia Docent i tota mena d'articles lliurats via Campus Virtual) i visual (presentacions, power points i imatges diverses com cartells o fotografies).

Al seu torn, l'alumnat, a partir de l'elaboració de tres proves de diferents característiques, podrà demostrar el seu grau de competència en l'assoliment dels coneixements divulgats a partir de les explicacions dels docents i els diversos materials bibliogràfics i visuals que s'hauran utilitzat al llarg del semestre.

Evidentment, existirà un seguiment de l'alumnat per part del professorat a partir de sessions de tutoria/entrevistes on s'analitzarà l'evolució de l'alumnat i se l'orientarà a fi de conduir positivament la seva trajectòria acadèmica en la matèria. Per aquest motiu, l'alumnat podrà disposar de l'horari de despatx ofertat pels docents.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	54	2,16	1, 2, 3
Tipus: Supervisades			
Estudi de la matèria i lectures del programa o d'altres recomanades.	55	2,2	1, 2, 3
Tipus: Autònomes			
Redacció i elaboració de proves escrites per part de l'alumnat	41	1,64	1, 2, 3

Avaluació

AVALUACIÓ CONTINUADA

L'avaluació final continuada serà el resultat de sumar els percentatges de tres activitats avaluadores:

1ª. Un primer examen al finalitzar el primer mes i mig de classes a partir de la matèria corresponent, aproximadament, als dos/tres primers temes del Contingut de la matèria. Aquest examen representarà el 20% de la nota final

2ª. A mitjans de semestre caldrà presentar un treball d'anàlisi sobre alguna tipologia de material que el professorat penjarà al Campus Virtual i que representarà la part pràctica de l'avaluació. Aquest treball, a concretar pels docents, representarà el 30% de la nota final.

3ª. A finals del semestre es farà un examen que recollirà les competències i els coneixements adquirits per l'alumnat a partir, aproximadament, dels temes tres/quatre fins el tema tretze. Aquest examen representarà el 50% de la nota final.

Per superar l'assignatura, caldrà arribar a l'aprobat sumant els percentatges finals de cada una de les tres proves explicitades. Si la suma dels tres percentatges està entre el 3'5 i el 4'9, l'alumnat podrà fer un examen de recuperació per poder superar l'assignatura.

REVALUACIÓ

Només pot fer la reavaluació aquell alumnat que, havent fet els dos exàmens i el treball, no arribi a l'aprobat, el qual està situat a partir de la qualificació numèrica de 5. D'altra banda, la reavaluació no és per pujar nota.

Només la pot realitzar aquell alumnat que no hagi superat l'avaluació continuada. La prova de reavaluació consistirà en un examen que abastarà tota la matèria impartida al llarg del curs. En cas d'aprovar la reavaluació, la nota final a la qual es podrà aspirar serà com a màxim un 5.

Queda descartat de la reavaluació tot aquell alumnat que no hagi realitzat el conjunt de les tres proves.

NOTA FINAL

Serà el resultat de la suma de les notes de l'examen parcial (20%), el treball (30%) i l'examen final (50%). L'alumnat que no superi l'avaluació continuada i hagi de fer us de la reavaluació podrà aspirar a una nota màxima positiva de 5.

L'alumnat que no s'hagi presentat a un mínim de dues proves de l'avaluació continuada serà qualificat com a "No avaluable".

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Primera prova escrita sobre el període històric 1919-1939	20 %	0	0	1, 2, 3
Segona prova: treball escrit sobre una novel·la o font històrica	30 %	0	0	1, 2, 3
Tercera prova: examen escrit sobre el període històric 1939-2020	50 %	0	0	1, 2, 3

Bibliografia

ARÓSTEGUI, Julio (dir.): *El mundo contemporáneo: Historia y problemas*, Barcelona, Crítica, 2001.

BRIGGS, Asa; CLAVIN, Patricia: *Historia contemporánea de Europa: 1789 - 1989*, Crítica, Barcelona, 2000.

CASANOVA, Julián: *Europa contra Europa*, Barcelona, Ed. Crítica, 2010.

FONTANA, Josep: *El siglo de la revolución. Una historia del mundo desde 1914*, Crítica, Barcelona, 2017

HOBSBAWM, E.: *Historia del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 1995.

JACKSON, Gabriel: *Civilización y barbarie en la Europa del siglo XX*, Planeta, Barcelona, 1997.

JUDT, Tony: *Postguerra. Una historia de Europa desde 1945*, Madrid, Taurus, 2006.

MANN, Michael: *El lado oscuro de la democracia*, Valencia, PUV, 2008.

MAZOWER, Marc, *La Europa Negra. Desde la Gran Guerra hasta la caída del comunismo*, Valencia, Barlin Libros, 2017.

MOLINERO, Carme; YSÀS, Pere: *El règim franquista. Feixisme, modernització i consens*, Eumo, Vic, 2003.

VEIGA, Francisco; DA CAL, Enrique U.; DUARTE, Ángel: *La paz simulada. Una historia de la Guerra Fría, 1941-1991*, Alianza, Madrid, 1997.

VEIGA, Francisco: *El desequilibrio como orden. Una historia de la postguerra fría, 1990-2008*, Madrid, Alianza, 2009.